

2. Консолідована система нормативно-правової інформації в умовах децентралізації державної влади в Україні – невід’ємна складова демократії : монографія / Корж І.Ф. та ін. Київ : ТОВ “Видавничий дім “АртЕк”, 2021. 418 с.

3. Правознавство: підручник / за ред. В. В. Копейчикова, А. М. Колодія. Київ: Юрінком Інтер, 2006. 749 с.

4. Муніципальне право України: підручник / В. Ф. Погорілко та ін.; за ред. В. Ф. Погорілка. Київ: Юрінком Інтер, 2001. 352 с.

5. Про схвалення Концепції реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 р. № 333-р. Урядовий кур’єр. 2014. 11 квіт. (№ 67).

Фурашев В.М.

к.т.н., с.н.с., доцент,
перший заступник директора Державної наукової установи
«Інститут інформації, безпеки і права НАПрН України»

ІНФОРМАЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Децентралізація системи державного управління спрямована на більш повне змістовне реальне наповнення положення статті 5 Конституції України «Носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ. Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування.» [1].

Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, яка була схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р, передбачає реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади здійснюється з дотриманням таких принципів:

- верховенства права;

- відкритості, прозорості та громадської участі;
- повсюдності місцевого самоврядування;
- субсидіарності;
- доступності публічних послуг;
- підзвітності та підконтрольності органів і посадових осіб місцевого самоврядування територіальній громаді;
- підконтрольності органів місцевого самоврядування органам виконавчої влади у питаннях дотримання Конституції та законів України;
- правової, організаційної та фінансової спроможності місцевого самоврядування;
- державної підтримки місцевого самоврядування;
- партнерства між державою та місцевим самоврядуванням;
- сталого розвитку територій.

Тобто, головною метою децентралізації системи державного управління є передача від органів виконавчої влади органам місцевого самоврядування значної частини повноважень, ресурсів та відповідальності.

Згадана Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні передбачає здійснення наступних шляхів реалізації реформування системи державного управління:

- визначення обґрунтованої територіальної основи для діяльності органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади, здатних забезпечити доступність та належну якість публічних послуг, що надаються такими органами, а також необхідної для цього ресурсної бази;
- створення належних матеріальних, фінансових та організаційних умов для забезпечення здійснення органами місцевого самоврядування власних і делегованих повноважень;
- розмежування повноважень у системі органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади на різних рівнях адміністративно-територіального устрою за принципом субсидіарності;

- розмежування повноважень між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування на засадах децентралізації влади;
- запровадження механізму державного контролю за відповідністю Конституції та законам України рішень органів місцевого самоврядування та якістю надання населенню публічних послуг;
- максимального залучення населення до прийняття управлінських рішень, сприяння розвитку форм прямого народовладдя;
- удосконалення механізму координації діяльності місцевих органів виконавчої влади.

Успішність реалізації запропонованих шляхів реалізації реформування системи державного управління багато в чому залежить від інформаційно-правового забезпечення систем державного управління та місцевого самоврядування.

Повнота, об'єктивність та дієвість інформаційно-правового забезпечення системи державного управління, в свою чергу, залежить від ступеня його комплексності, однозначності трактування та відсутності прямого або опосередкованого дублювання окремих його складових.

Інформаційно-правове забезпечення системи державного управління в умовах децентралізації та цифрової трансформації повинно, на наш погляд, відповідати:

- забезпеченню чіткого відображення наскрізної монолітності “тріади”: обов'язки — відповідальність — права. Не можуть існувати обов'язки без відповідальності та прав. Не можуть існувати обов'язки без прав, а права — без відповідальності. Але у реальному житті подібні ситуації зустрічаються досить часто, причому часто-густо в цьому неможливо звинуватити лише суб'єктів правозастосовної та правоохоронної діяльності;
- реальному забезпеченню реалізації положення частини четвертої статті 5 Конституції України - “ніхто не може узурпувати державну владу”[1]. Що під цим розуміється? В Рішенні Конституційного Суду № 6-рп/2005 від 05.10.2005

р. Конституційний Суд України надав наступне тлумачення даного положення: “Положення частини четвертої статті 5 Конституції України “ніхто не може узурпувати державну владу” треба розуміти як заборону захоплення державної влади шляхом насилля або в інший неконституційний чи незаконний спосіб органами державної влади та органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами, громадянами чи їх об’єднаннями.”[2] З юридичної точки зору тлумачення бездоганне, але виникає, наприклад, таке питання: концентрація владних повноважень однією політичною силою або в співпраці з іншою, більш слабкою, політичною силою на державному рівні із забезпеченням “делегування” своїх представників у структури органів місцевого самоврядування є законним? Питання досить актуальне, особливо з огляду сучасного стану країни, а також можливостей інформаційно-комунікаційних систем. Сучасність надає досить багато можливостей та механізмів скритної концентрації влади як на державному рівні, так і на регіональному та місцевому рівнях. Рано чи пізно все це стане явним, але буде вже запізно.;

- забезпеченню неухильного дотримання положень статті 6 Конституції України: ”державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову. Органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України.” Дані положення передбачають, з одного боку, визначену самостійність здійснення своїх повноважень, а, з іншого боку, наскрізну **забезпеченість реалізації “тріади”**: обов’язки — відповідальність — права, але не **залежність** один від одного. Але, на жаль, у реальній дійсності, спостерігається діаметрально протилежна ситуація.

- забезпеченню формування професійного кадрового складу органів державного управління та місцевого самоврядування з виключенням протекціонізму, “необхідних/своїх” людей, “за проханням” та ін. Повинні бути нормативно встановлені критерії професійного відбору кандидатів на зайняття

посади у тій чи іншій сфері діяльності. Діяльність органів державного управління та місцевого самоврядування, їх керівників повинна оцінюватися громадськістю виключно за конкретними досягнутими результатами.

Підсумовуючі вищевикладене, можна констатувати:

1. Необхідність чіткого нормативно-правового розмежування повноважень, відповідальності та прав державних органів управління та органів місцевого самоврядування на всіх рівнях.
2. Необхідність посиленої уваги до комплектування державних органів управління та органів місцевого самоврядування на всіх рівнях, особливо на керівних посадах, підготовленими спеціалістами у сферах відповідальності їх діяльності, мають достатній життєвий досвід та користуються повагою значною кількістю мешканців, регіону, територіальної громади, села, селища без прив'язки до партій та політичних уподобань.
3. Необхідності посилення роботи по скороченню масштабності та глибини проникнення корупційної діяльності, хабарництва та рейдерства незалежно від форм власності. Мова, на даний час, може йти поки ще про скорочення, бо, на жаль, дані якості природно притаманні людині – переважна більшість людей бажають жити «у достатку» при мінімальному витраченні зусиль.

Багато чого ще можна відмітити, але звернення уваги лише на наведене, вже надасть поштовх суттєвому приросту успішності та подальшому розквіту нашої країни, ефективності децентралізації системи державного управління.

Список використаних джерел

- 1 Конституція України: . URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v006p710-05#n54>